

Z A K O N

O MEMORIJALNOM CENTRU „STARO SAJMIŠTE”

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom osniva se Memorijalni centar „Staro sajmište” i uređuju njegova organizacija i rad.

Cilj

Član 2.

Memorijalni centar „Staro sajmište” osniva se kao ustanova kulture – sa sedištem u Beogradu, u interesu obezbeđivanja organizacionih, kadrovskih i materijalnih pretpostavki za obavljanje poslova u oblasti muzeološke, i s njom povezane obrazovno-vaspitne i naučno istraživačke delatnosti, s ciljem negovanja sećanja na žrtve nacističkog koncentracionog logora Jevrejskog prolaznog logora Beograd – Topovske šupe i na nekadašnjem Beogradskom sajmištu, Jevrejskog logora Zemun i Prihvatnog logora Zemun.

Značenje pojmova

Član 3.

Pojedini, odnosno ključni pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeće značenje:

1) Genocid je bilo koje od dela učinjenih u nameri potpunog ili delimičnog uništenja jedne nacionalne, etničke, rasne ili verske grupe, kao što su: ubistvo članova grupe, nanošenje teških telesnih ili mentalnih povreda integriteta članovima grupe, namerno podvrgavanje grupe životnim uslovima koji treba da dovedu do njenog potpunog ili delimičnog uništenja, nametanje mera uperenih na sprečavanje rađanja u okviru grupe i prinudno premeštanje dece iz jedne grupe u drugu koje je kažnjivo kao izvršenje genocida, planiranje izvršenja genocida, neposredno i javno podsticanje na vršenje genocida, pokušaj genocida i saučesništvo u genocidu.

2) Genocid nad srpskim narodom je vršenje kažnjivih dela iz tačke 1) ovog stava, koje su izvršili Nezavisna Država Hrvatska, nacistička Nemačka i njeni saveznici i pomagači za vreme Drugog svetskog rata u periodu od 1941. do 1945. godine na prostoru okupirane Kraljevine Jugoslavije;

3) Holokaust (Šoa) predstavlja pokušaj uništenja evropskih Jevreja koji je, činjenjem kažnjivih dela iz tačke 1) ovog stava, izvršila nacistička Nemačka sa svojim saveznicima i pomagačima za vreme Drugog svetskog rata a koji je trebalo da se okonča potpunim uništenjem jevrejskog naroda i kulture;

4) Samudaripen je genocid nad romskim narodom koji je, činjenjem kažnjivih dela iz tačke 1) ovog stava, izvršila nacistička Nemačka sa svojim saveznicima i pomagačima za vreme Drugog svetskog rata;

5) Ratni zločini je povreda ratnog i humanitarnog prava.

Svi pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu izraženi u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Primena i odnos propisa

Član 4.

Na organizaciju i rad Memorijalnog centra „Staro sajmište”, u pitanjima koja nisu posebno uređena ovim zakonom, neposredno se primenjuju propisi kojima se uređuju javne službe, propisi o kulturi i propisi o kulturnim dobrima, a shodno i drugi propisi kojima su uređene delatnosti od opšteg interesa i kojima je uređena javna svojina.

Na obavljanje poslova iz delatnosti Memorijalnog centra „Staro sajmište” neposredno se primenjuju potvrđeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava.

Pitanja koja čine sadržinu osnivačkog akta ustanove kulture, odnosno Memorijalnog centra „Staro sajmište” uređuju se uredbom Vlade.

Delatnost

Član 5.

Memorijalni centar „Staro sajmište” obavlja poslove prikupljanja, sređivanja, čuvanja, izlaganja, održavanja i korišćenja, stručne obrade, istraživanja i prezentovanja muzejskih, arhivskih i filmskih dokumenata i predmeta, stara se o njihovom korišćenju za muzejske, obrazovno-vaspitne, naučnoistraživačke i izdavačke poslove, kao i za manifestacije i akcije negovanja sećanja na žrtve „Jevrejskog logora Zemun” i „Prihvatnog logora Zemun”, kao i „Jevrejskog prolaznog logora Beograd – Topovske šupe”.

Memorijalni centar „Staro sajmište” obavlja i poslove u vezi sa rekonstrukcijom, adaptacijom i uređenjem postojećih autentičnih objekata u prostoru Memorijalnog centra, i eventualnom dogradnjom novih, kao i poslove uređenja i redovnog tekućeg održavanja nepokretnog kulturnog dobra u skladu sa utvrđenim merama zaštite kulturnih dobara.

Organi

Član 6.

Memorijalni centar „Staro sajmište” ima organe utvrđene zakonom kojim se uređuje kultura, koji se osnivaju, obavljaju poslove, imenuju i razrešavaju saglasno tom zakonu, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Direktor Memorijalnog centra „Staro sajmište” imenuje se na pet godina, uz pribaljanje mišljenja programskih saveta na program rada i viziju razvoja Memorijalnog centra „Staro sajmište”.

Upravni odbor Memorijalnog centra „Staro sajmište” ima sedam članova, koje imenuje i razrešava Vlada, i to:

- 1) dva člana – na predlog Saveza jevrejskih opština Srbije;
- 2) jednog člana – na predlog Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine;
- 3) dva člana – na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove kulture;
- 4) dva člana, iz reda zaposlenih u toj ustanovi – na predlog direktora.

Upravni odbor, pored poslova utvrđenih zakonom, odobrava, odnosno daje saglasnost za korišćenje, publikovanje, i pozajmljivanje drugim ustanovama ili srodnim organizacijama, građe i kulturnih dobara kojima raspolaže.

Nadzorni odbor Memorijalnog centra „Staro sajmište” ima pet članova koje imenuje i razrešava Vlada, i to:

- 1) jednog člana – na predlog Saveza jevrejskih opština Srbije;
- 2) jednog člana – na predlog Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine;
- 3) dva člana – na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove kulture;
- 4) jednog člana, iz redova zaposlenih u toj ustanovi – na predlog direktora.

Nadzorni odbor:

- 1) vrši nadzor nad poslovanjem, razmatra godišnji izveštaj i godišnji finansijski izveštaj;
- 2) prati rad i ukazuje Vladi na eventualne propuste Upravnog odbora i direktora;
- 3) podnosi izveštaj, u skladu sa zakonom.

Predsedniku i članovima Upravnog i Nadzornog odbora može pripadati naknada za rad shodno odredbama čl. 42. i 46. Zakona o kulturi, aktom osnivača će se utvrditi predmetni uslovi i merila za sve ustanove kulture.

Unutrašnja organizacija

Član 7.

U sastavu Memorijalnog centra obrazuju se sektori koji su nadležni za rad muzeja, arhive i biblioteke u njihovom sastavu.

U sektorima se obrazuju, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara, jedinstveni Muzej „Jevrejskog prolaznog logora Beograd – Topovske šupe” i „Jevrejski logor Zemun”, odnosno Muzej „Prihvatni logor Zemun”.

Sektorom rukovodi pomoćnik direktora. Prilikom zapošljavanja na radno mesto pomoćnika direktora, kandidati su dužni da prikažu viziju i program rada za poslove koji su utvrđeni kao delokrug rada sektora, a u vezi sa kojima se pribavljaju mišljenja nadležnih programskih saveta muzeja.

U sastavu Memorijalnog centra „Staro sajmište” formiraju se posebne unutrašnje jedinice za konzervaciju i održavanje nepokretnog kulturnog dobra Memorijalnog centra, organizaciona jedinica za međunarodnu saradnju, organizaciona jedinica za obrazovno-vaspitne poslove, organizaciona jedinica za istraživačke poslove, biblioteka i arhiva kao i organizaciona jedinica za obavljanje drugih opštih poslova.

Programski saveti

Član 8.

U Memorijalnom centru „Staro sajmište” formiraju se programski saveti, i to:

- 1) Programski savet za Jedinstveni Muzej „Jevrejskog prolaznog logora Beograd – Topovske šupe” i „Jevrejski logor Zemun”;
- 2) Programski savet za Muzej „Prihvatni logor Zemun”.

U sastav programskih saveta iz stava 1. ovog člana biraju se lica od visokog stručnog integriteta i autoriteta.

Programski savet za Jedinostveni Muzej „Jevrejskog prolaznog logora Beograd – Topovske šupe” i „Jevrejski logor Zemun”; ima pet članova, koje imenuje i razrešava direktor Memorijalnog centra „Staro sajmište”, i to:

- 1) tri člana – na predlog Saveza jevrejskih opština Srbije;
- 2) jednog člana – na predlog Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine;
- 3) jednog člana – na predlog organa državne uprave nadležnog za oblast kulture.

Programski savet za Muzej „Prihvatnog logora Zemun” ima pet članova, koje imenuje i razrešava direktor Memorijalnog centra „Staro sajmište”, i to:

- 1) tri člana – na predlog organa državne uprave nadležnog za oblast kulture;
- 2) jednog člana – na predlog Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine;
- 3) jednog člana – na predlog Saveza jevrejskih opština Srbije.

Programski saveti iz stava 1. ovog člana razmatraju pitanja iz programske delatnosti ustanove, a vezano za rad muzejske jedinice za koji se obrazuju.

Programski saveti: daju mišljenje o konceptu korišćenja poslovnog prostora; daju preporuke za korišćenje i publikovanje eksponata i dokumenata iz svog fonda drugim institucijama; daju prethodno mišljenje na statut i opšta akta, odnosno na programska i planska akta i na završni račun, kao i predloge za izmenu ili dopunu tih akata; vrše i druge poslove utvrđene statutom Memorijalnog centra „Staro sajmište”.

Programski saveti donose poslovnik o radu, kojim uređuju način rada i odlučivanja u Programskom savetu.

Savet Memorijalnog centra „Staro sajmište”

Član 9.

Upravni odbor obrazuje, u skladu sa statutom ustanove, Međunarodni savet Memorijalnog centra „Staro sajmište” kao naučno, obrazovno-vaspitno i savetodavno telo.

U savet iz stava 1. ovog člana, saglasno statutu ustanove, mogu se imenovati i predstavnici pravnih lica registrovanih u inostranstvu ili fizička lica – stranci, koji su istaknuti stručnjaci sa dugogodišnjim iskustvom i objavljenim naučnim, stručnim i umetničkim radovima u oblastima iz delatnosti Memorijalnog centra „Staro sajmište”.

Međunarodna saradnja

Član 10.

Memorijalni centar „Staro sajmište”, u okviru utvrđene delatnosti, ostvaruje međunarodnu saradnju sa srodnim ustanovama, a svoje naučno-istraživačke rezultate integriše u opšte znanje o genocidu, Holokaustu, Samudaripenu i ratnim zločinima.

Muzeji u sastavu Memorijalnog centra „Staro sajmište” mogu da ostvaruju neposrednu međunarodnu saradnju sa istim ili sličnim ustanovama i organizacijama koje obavljaju iste ili srodne delatnosti, saglasno programu rada te ustanove.

U ostvarivanju međunarodne saradnje nosioci poslova Memorijalnog centra „Staro sajmište” dužni su da se rukovode ubeđenjem da saradnja zasnovana na uvažavanju i razumevanju među narodima i religijama predstavlja neophodan uslov

za mir i napredak čovečanstva, s čvrstom verom da je dostojanstvo svakog čoveka neprikosnovena vrednost.

Stvari i sredstva za osnivanje i rad

Član 11.

Nepokretne i pokretne stvari i finansijska sredstva za osnivanje i rad Memorijalnog centra „Staro sajmište” obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije.

Memorijalni centar „Staro sajmište” može da stiče stvari i sredstva za ostvarivanje svoje delatnosti i iz poklona, legata, donacija, sopstvene delatnosti i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva za finansiranje kulturnih delatnosti Memorijalnog centra „Staro sajmište” mogu se obezbeđivati osnivanjem i delovanjem zadužbina i fondacija, u skladu sa zakonom.

Utvrđuje se javni interes za eksproprijaciju nepokretnosti u cilju obavljanja delatnosti Memorijalnog centra „Staro sajmište”, a za potrebe i u korist Republike Srbije, u skladu sa planskim aktom donetim saglasno ovom zakonu.

Vlada će za korisnika javne svojine stečene eksproprijacijom, izvršenom saglasno ovom zakonu, odrediti Memorijalni centar „Staro sajmište”.

Memorijalni centar „Staro sajmište”, odnosno nepokretnosti koje koristi je nepokretno kulturno dobro koje uživa posebnu zaštitu saglasno zakonu kojim se uređuju kulturna dobra. Muzejski eksponati, umetničko-istorijska dela, arhivska i filmska građa i bibliotečki fond koje čuva i koristi Memorijalni centar „Staro sajmište” jesu pokretna kulturna dobra koja uživaju posebnu zaštitu saglasno zakonu kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Nepokretne i pokretne stvari koje koristi Memorijalni centar „Staro sajmište” dobra su od opšteg interesa, saglasno zakonu kojim se uređuje javna svojina.

Prostor

Član 12.

Memorijalni centar „Staro sajmište” obuhvata odgovarajući prostor na teritoriji Grada Beograda (Gradske opštine Novi Beograd) na levoj obali Save, odnosno područje nekadašnje Bežanijske bare tj. Beogradskog sajma, uključujući kulturno dobro „Staro sajmište” i njegove zaštićene okoline, kao i odgovarajući prostor Jevrejskog prolaznog logora Beograd – „Topovske šupe” – na katastarskim parcelama određenim odgovarajućim planskim aktom, odnosno aktom kojim je određeno nepokretno kulturno dobro.

Zaposleni

Član 13.

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u ustanovama primenjuju se opšti propisi o zapošljavanju u javnim službama.

U radni odnos za direktora i pomoćnika direktora Memorijalnog centra „Staro sajmište” može da se primi lice pod uslovima utvrđenim propisima kojima se uređuje oblast rada i položaj zaposlenih u javnim službama, odnosno utvrđuje popis radnih mesta, njihovi opšti/tipični opisi i zahtevi za njihovo obavljanje u javnim službama u oblasti kulture i uslovima utvrđenim propisima o kulturi i statutom ustanove.

Prikupljanje podataka

Član 14.

Memorijalni centar „Staro sajmište” podatke, koje u skladu sa ovim zakonom obrađuje i čuva, prikuplja od građana, organa i organizacija.

Državni i drugi organi, preduzeća, ustanove i druge organizacije dužni su da Memorijalnom centru „Staro sajmište” dostavljaju podatke i građu od značaja za delatnost tog centra kojima raspolažu, a koje u skladu sa ovim zakonom prikuplja i obrađuje taj centar.

Nadležni organi državne uprave preduzimaju mere na obezbeđivanju podataka i druge građe za Memorijalni centar „Staro sajmište” kojima raspolažu organi i organizacije van teritorije Republike Srbije.

Podaci i građa iz st. 1-3. ovog člana, koji se pribavljaju u svrhu obavljanja delatnosti Memorijalnog centra „Staro sajmište”, a koji sadrže podatke o ličnosti, čuvaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti – uz obavezu poštovanja pravila o srazmernosti obrade u odnosu na ciljeve i svrhu obrade podataka.

Nadzor

Član 15.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za oblast kulture.

Početak rada

Član 16.

Danom stupanja na snagu ovog zakona, odnosno od dana primene počinje sa radom Memorijalni centar „Staro sajmište”.

Imenovanje vršilaca dužnosti

Član 17.

Vlada imenuje vršiocima dužnosti direktora, kao i predsednika i članova Upravnog i Nadzornog odbora Memorijalnog centra „Staro sajmište” u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Donošenje akata

Član 18.

Upravni odbor iz člana 17. ovog zakona doneće statut Memorijalnog centra „Staro sajmište” – u roku od 60 dana od dana njegovog imenovanja.

Direktor iz člana 17. ovog zakona doneće akt o organizaciji i sistematizaciji poslova u Memorijalnom centru „Staro sajmište” – u roku od 30 dana od dana donošenja statuta iz stava 1. ovog člana.

Imenovanje direktora

Član 19.

Postupak za imenovanje direktora Memorijalnog centra „Staro sajmište” sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast kulture, a upravni odbor iz člana 17. ovog zakona dužan je da taj postupak pokrene u roku od 30 dana od dana njegovog imenovanja.

Stupanje na snagu i primena**Član 20.**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. januara 2021. godine, osim odredaba čl. 16–19, koje se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona.